

DOLNOŚLĄSKI WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR ZABYTKÓW
we WROCŁAWIU

50-243 Wrocław, ul. Władysława Łokietka 11
☎(071) 3436501, 3441449

 <http://wosoz.ibip.wroc.pl/public/>

dwkz@dwkz.pl

Wrocław, dnia 29.05.2017 r.

WRiD.5140.29.2017.BL

Na podstawie art. 13 § 1 *Ustawy z dnia 11 lipca 1214 r. o petycjach* (t.j. Dz. U. 2016 poz. 1579) w związku z art. 9.1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. 2014 poz. 1446) zawiadamiam o sposobie załatwienia Pana petycji z dnia 02.03.2017 r.

W odpowiedzi na petycję złożoną w dniu 02.03.2017 r. w sprawie wpisu do rejestru zabytków z urzędu stałej szczeliny przeciwlotniczej usytuowanej na terenie Szkoły Podstawowej nr 72 przy ul. Trwałej 17-19a we Wrocławiu informuję, że przedmiotowy obiekt nie kwalifikuje się do przedmiotowego wpisu.

Szczelina przeciwlotnicza położona na terenie Szkoły Podstawowej nr 72, to budowla o zwartej bryle, założona na planie mocno wydłużonego prostokąta, częściowo zagłębiona w ziemi, wyniesiona ponad powierzchnię gruntu ok. 1,5 m. i sklepiona kolebą. W jej bryle można wyodrębnić założony centralnie od pn. prostokątny występ z czerpnią powietrza mającą dostarczać tlen do wnętrza. Na zamknięciu budowli, z obu stron, usytuowane są otwory wejściowe poprzedzone kilkustopniowymi schodami ujętymi murkami oporowymi. Wejścia są obecnie zasypane i uniemożliwiają dostęp do wnętrza. Zamurowane zostały również, z wyjątkiem jednego w ścianie zach., otwory wentylacyjne. Szczelina wzniesiona została z szalowanego betonu z domieszką żwiru i drobnych kamieni, i zapewne prefabrykatów betonowych, na co wskazują regularne szczeliny i spękania górnej części konstrukcji. Pierwotnie była też przykryta płaszczem ziemnym o grubości 80-100 cm, obecnie usuniętym.

Jak wskazuje w swojej opinii Narodowy Instytut Dziedzictwa OT we Wrocławiu stałe szczeliny przeciwlotnicze były wznoszone od połowy lat 30. do 1 poł. Lat 40. XX w., a ich zadaniem była ochrona ludności cywilnej przed skutkami prowadzonych działań wojennych. Z tego powodu były sytuowane w pewnym oddaleniu od budynków mieszkalnych. Na wykonanym w 1947 r. zdjęciu lotniczym południowej części Wrocławia, przedmiotowy obiekt widoczny jest wewnątrz kwartału obecnie nieistniejącej zabudowy ograniczonej ulicami Powstańców Śląskich, Wielką, Trwałą i Radosną. Budowla reprezentuje najpowszechniejszy na terenie Wrocławia typ LS-Kleindeckungsgraben, zakrytej szczeliny przeciwlotniczej, wprowadzonej w 1943 r. i uproszczonej w 1944 r. Jak podkreśla Narodowy Instytut Dziedzictwa OT we Wrocławiu, powstające w tym czasie tego typu obiekty były wznoszone masowo i różniły się jedynie szczegółami. Do ich budowy wykorzystywano cegłę, szalowany beton, prefabrykowane elementy betonowe, a zatem materiały mało odporne na bezpośrednie działanie pocisków i bomb. Zaopatrzone były w wentylację grawitacyjną, suche sanitarium, ręczne czerpnie powietrza z filtrami. Podaje również przykłady tego typu budowli zachowanych na terenie Wrocławia „(...) *Jak się wydaje, największe ich skupisko przetrwało*